

I Sundsvalls Tidning den 25 april kunde man läsa en nyhetsartikel med rubriken ”Positivt om äventyrsbadet”. Artikeln handlade om den enkätundersökning som Gädehovs förvaltnings AB gjort om, för att citera annonsen när undersökningen inleddes, ”Sundsvallsbornas inställning till att etablera en badanläggning, med inriktning på äventyr, upplevelser, motion och rekreation i Sundsvall”.

Problemet med undersökningen är att den inte är baserad på ett representativt urval Sundsvallsbor. Istället fick människor själva välja om de ville delta, och dessutom belönades de som lämnade in enkäten på Sporthallen med en gratis badbiljett. Konsekvensen av det är att undersökningen, ens om 10 000 eller 20 000 Sundsvallsbor hade deltagit, inte kan säga någonting om vad Sundsvallsborna generellt sett anser.

När Sundsvalls Tidnings journalist skriver om resultaten märks dock inga spår av kunskap om hur man genomför – och redovisar – seriösa undersökningar. Istället inleds artikeln med orden ”Folkets röst ska avgöra om vi ska ha ett äventyrsbad eller inte. Den enkätundersökning som pågick under tiden 23 februari till 21 mars visade att av de 517 svaren som kom in stöder 77 procent ett äventyrsbad”.

Det första felet i denna inledning handlar om orden ”folkets röst”. Enkätundersökningen mäter helt enkelt inte ”folkets röst”. Det andra felet handlar om antalet svarande. Visserligen stämmer det att 517 personer svarade på enkäten, men i Gädehovs förvaltnings redovisning har man undantagit de 385 svar som kom in genom Sporthallsbadet. Redovisningen utgår endast från svaren via webbenkät och postenkät, vilka inte var fler än 132 svar.

I de etiska reglerna för press, radio och tv står det att ”Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling”. Där står också ”var kritisk mot nyhetskällorna. Kontrollera sakuppgifter så noggrant som omständigheterna medger...”.

I det här fallet har ett kommunalt bolag med intresse av att det ska bli ett äventyrsbad i Sundsvall gjort en undermålig enkätundersökning – om det beror på okunskap eller därför att man vill producera svar som stödjer den egna linjen må vara osagt. Sedan har Sundsvalls Tidning publicerat en nyhetsartikel som om undersökningen vore seriöst och vetenskapligt utförd; en nyhetsartikel som inte lever upp till de etiska reglerna för press, radio och tv och som dessutom innehåller rena faktafel.

Resultatet har blivit en vilseledande undersökning och en vilseledande nyhetsartikel.

Jesper Strömbäck

Demokrati- och medieforskare vid Demokratiinstitutet/Mitthögskolan